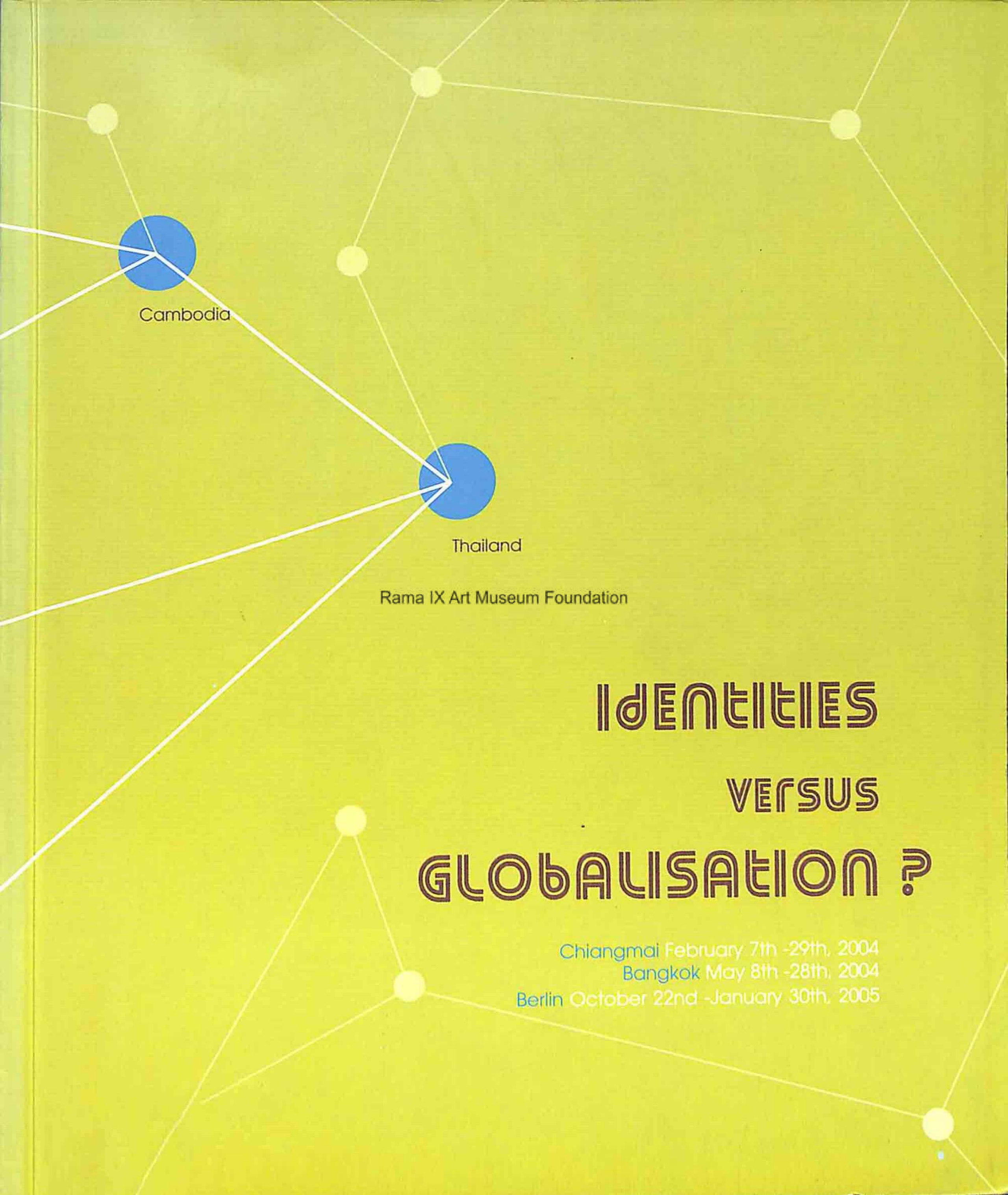

Cambodia

Thailand

Rama IX Art Museum Foundation

IDENTITIES VERSUS GLOBALISATION ?

Chiangmai February 7th -29th, 2004
Bangkok May 8th -28th, 2004
Berlin October 22nd -January 30th, 2005

Rama IX Art Museum Foundation

open page
for comment on photograph

Dwarfing the symbol of Khmer culture and soul

This picture depicts Cambodia's Buddhist Institute (BI) located near the bank of the lower Mekong River in the capital Phnom Penh. Founded during the French colonial time in 1932, the institute quickly established itself as the "clearing house" for Khmer culture and customs following independence in 1954. It hosted the famous Tripitaka research commission, which provided Asia's first ever translation from the Theravada Pali canon into a local language. The BI and its library resources played an important role in the post-colonial process of national identity building. This resulted in the Buddhist Institute earning the moniker "Soul of Cambodia."

Sadly, Pol Pot's reign saw the closure of the institute and its library, which were subsequently completely destroyed in the aftermath of the Khmer Rouge. After 1993's UN sponsored elections, the Heinrich Boell Foundation launched a project to support the re-establishment of the institute via an institution building process, human development, research capacity and the re-building of the library in an effort to re-establish its historically defined role and prestige.

The building itself is an exquisite example of traditional Khmer style architecture. When originally completed in 1998, it afforded a

การลดทอนคุณค่าสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมและจิตวิญญาณชาวกัมพูชา

ภาพนี้เป็นภาพของสถาบันพุทธศาสนาแห่งประเทศกัมพูชา ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับริมฝั่งแม่น้ำโขงตอนล่างในนครพนมเปญ สถาบันนี้ก่อตั้งขึ้นในช่วงที่กัมพูชาตกเป็นอาณานิคมของประเทศฝรั่งเศสราวปี พ.ศ. 2475 และได้พัฒนาจนกลายเป็นแหล่งรวบรวมวัฒนธรรมและศิลปกรรมของชาวกัมพูชาภายหลังได้รับเอกราชในปี พ.ศ. 2497 เป็นที่ตั้งของคณะสังคายนาพระไตรปิฎกอันมีชื่อเสียง ซึ่งเป็นคณะที่แปลพระไตรปิฎกในพุทธศาสนาจากภาษาบาลีเป็นภาษาท้องถิ่นเป็นฉบับแรกในเอเชีย สถาบันและห้องสมุดแห่งนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์แห่งชาติ ภายหลังยุคอาณานิคมซึ่งเป็นเหตุให้มีผู้ขนานนามสถาบันแห่งนี้ว่าเป็นจิตวิญญาณแห่งประเทศกัมพูชา

นำเสียดายที่มีการปิดสถาบันและห้องสมุดแห่งนี้ลงในยุคที่รัฐบาลนายพอล พต และได้ถูกทำลายลงอย่างสิ้นเชิงภายหลังยุคเขมรแดงหลังจากการเลือกตั้งที่ได้รับการสนับสนุนจาก องค์การสหประชาชาติ ในปี พ.ศ. 2536 มูลนิธิโบลลิท เบิล ได้ริเริ่มโครงการเพื่อบูรณปฏิสังขรณ์สถาบันแห่งนี้ขึ้นมาใหม่ โดยผ่านกระบวนการสร้างสถาบัน การพัฒนาบุคลากร การวิจัยและการสถาปนาห้องสมุดขึ้นมาใหม่เพื่อฟื้นฟูบทบาทและชื่อเสียงในทางประวัติศาสตร์ของสถาบันแห่งนี้ ตัวอาคารใหม่ของสถาบันสะท้อนถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของชาวกัมพูชา

Von der „Verzerrung“ des Symbols der Kultur und Seele der Khmer

Das Foto zeigt das Buddhistische Institut (BI) am Ufer des Mekong in der kambodschanischen Hauptstadt Phnom Penh. Es wurde 1932 während der französischen Kolonialzeit gegründet und etablierte sich nach der Erlangung der Unabhängigkeit im Jahre 1954 rasch als das Zentrum für Erforschung und Archivierung von Khmer-Kultur und Brauchtum. Das BI beherbergte die bekannte „Tripitaka-Forschungskommission“, die als erste in Asien den Theravada-Pali-Kanon in eine lokale Sprache übersetzte. Das Institut und die Bibliothek spielten eine wichtige Rolle im post-kolonialen Prozess der nationalen Identitätsbildung. Der Beinamen „Seele Kambodschas“ stammt aus jener Zeit und veranschaulicht die historische und kulturelle Bedeutung des Buddhistischen Instituts.

Das BI sowie dessen Bibliothek wurden unter der Herrschaft Pol Pot's zerstört und in der Zeit nach der Khmer Rouge-Herrschaft vollständig geplündert. Nach den Wahlen im Jahre 1993, die unter UN-Aufsicht durchgeführt wurden, initiierte die Heinrich-Böll-Stiftung ein Projekt zur Unterstützung des Wiederaufbaus des Instituts. Institutionelle Entwicklung, die Ausbildung des Personals, die Schaffung einer materiellen Infrastruktur und der Wiederaufbau der Bibliothek waren zunächst notwendige Anstrengungen in dem Bestreben, die historische Rolle und

picturesque view to the Mekong river bank. More recently, the building is being completely overshadowed by the construction of a complex to accommodate a casino, a hotel and an exclusive shopping centre financed by Malaysian investor Chen Lip Keong who owns Petaling Tin Berhad (PTB). He holds for „Naga Resorts & Casinos Ltd.“ the only concession to run a casino in Cambodia, and this for the next 60 years. With the income generated he hopes to bolster his PTB company.

This immediate neighborhood, imprudent and tasteless at the same time, symbolises the dwarfing of Khmer culture and traditions in the face of liberal policies and economic integration of the country while no proper governance mechanisms exist to provide balance, development ethos, transparency and public control.

Footnotes

1 www.bankrupt.com/TCRAP_Public/000915.MBX.

เมื่อแรกสร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2541 เรายังสามารถชมทัศนียภาพของริมฝั่งแม่น้ำโขงจากตัวอาคารนี้ได้ แต่เมื่อเร็วๆ นี้เนื่องมีการสร้างอาคารพาณิชย์หรูหรารอบข้างทัศนียภาพเหล่านั้นก็หายไปโดยสิ้นเชิง อาคารเหล่านั้นเป็นที่ตั้งของบ่อนคาสิโน โรงแรม และห้างสรรพสินค้าระดับสูงที่ลงทุนสร้างโดย นายเฉิน ลิปเกียง นักลงทุนชาวมลายูเซีย ซึ่งเป็นเจ้าของตึก PTB และเป็นเจ้าของบริษัทนาคา รีสอร์ท และคาสิโน จำกัด เป็นบริษัทเดียวที่ได้รับสัมปทานในการเปิดบ่อนคาสิโนในประเทศกัมพูชาเป็นระยะเวลา 60 ปี ซึ่งเขาหวังว่าจะสร้างรายได้มากพอที่จะสร้างความยิ่งใหญ่ให้กับบริษัท PTB ของเขา

สภาพแวดล้อมข้างเคียงที่ปราศจากธรรมเนียมและสร้างขึ้นอย่างขาดความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสัญลักษณ์ของการลดทอนคุณค่าทางวัฒนธรรมและจริยประเพณีของชาวกัมพูชาในท่ามกลางนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมและการผนวกรวมประเทศเข้าในโลกาภิวัตน์โดยพลการที่หยาบคายในการควบคุมเพื่อให้เกิดสมดุล จริยธรรมด้านการพัฒนา ความโปร่งใส และการควบคุมตรวจสอบโดยสาธารณะ

das Ansehen des BI wiederherzustellen.

Das Buddhistische Institut ist ein Juwel traditioneller Khmer-Architektur. Bis vor kurzem gewährte es einen malerischen Blick auf die Ufer des Mekong. Inzwischen wird das Gebäude des BI jedoch durch den Bau eines Komplexes überschattet, der ein Casino, ein Hotel und ein exklusives Einkaufszentrum beherbergen soll. Finanziert wird der riesige Gebäudekomplex durch den malayssischen Investor Chen Lip Keong, Besitzer von Petaling Tin Berhad (PTB), der für „Naga Resorts & Casinos Ltd.“ im Besitz der einzigen Konzession für ein Casino in Kambodscha ist - und dies für die nächsten 60 Jahre. Mit den erwirtschafteten Geldern hofft Chen Lip Keong seine PTB Company finanziell zu stützen.

Diese unmittelbare Nachbarschaft unsensibel und geschmacklos zugleich, steht für den anhaltenden Verlust der Khmer-Kultur und ihrer Traditionen im Zuge einer Öffnungspolitik und ökonomischen Integration des Landes. Ein weiterer Verrat der kulturellen Identität des Landes ist nur zu verhindern, wenn Regierungsmechanismen entstehen, die für das rechte Maß im Entwicklungsprozess sorgen und dabei Ethos, Transparenz bei Entscheidungen der Stadtplanung sowie öffentliche Kontrolle garantieren. Nur so wäre diese unappetitliche Nachbarschaft, die vielen Kambodschanern ein Dorn im Auge ist, zu vermindern gewesen.

Organised by
Heinrich Böll Foundation

Curator :
Jörg Löschmann

In Co-operation with:

Malaysia
Co-curator:
Choong Kam Kow/
Malaysian Institute of Art

Singapore
Co-curator:
Lim Shing Ee/
Plastique Kinetic Worms

Thailand
Co-curator:
Gridthiya Jawee Wong/
Project 304 Archive

Indonesia
Co-operation partner:
Mella Jaarsma/
Cemeti Art House

Philippines
Co-operation partner:
Silvana Ancellotti-Diaz/
Galleria Duemila

Brunei
Support:
Zakaria bin Omar/
Participating Artist

Catalogue:

Editor:
Jörg Löschmann
Design:
Sutthirat Supaparinya _Som/
som@mediaartdesign.org

Text Editing:
Heike Löschmann
Translation into Thai:
Pipob Udomittipong
Translation into German/ English:
Maddhulika Reddy
Translation into German:
Annette Monreal

Photographs
on page 48, 49, 108:
Kerstin Duell

IDENTITIES VERSUS GLOBALISATION ?

Rama IX Art Museum Foundation

Published by Heinrich Böll Foundation
Thailand and Southeast Asia
Regional Office,
Chiang Mai in February 2004

Printed and bound by Chotana Print
Chiang Mai, Tel.: 053-225237

LOCATIONS OF EXHIBITION SPACE

Chiang Mai Art Museum
Chiang Mai, Thailand

February 07th – 29th, 2004

National Gallery
Bangkok, Thailand

May 8th – 28th, 2004

Dahlem Museum
Berlin, Germany

October 22nd, 2004 – January 30th, 2005

Artist and Identity

Ever since the beginning of humankind's artistic endeavours, the issue of identity has gripped humans and often ripped them apart. Particularly during times of crisis, artists and other intellectuals examine this topic intensively. Great change in society apparently gives rise to questions such as: Who am I in my deepest core? What is my identity based upon? What ideals and values do I represent, i.e. who represents them for me? Which internal contradictions are unavoidable? Which social contradictions must first and foremost be solved? Artists are especially sensitised during such times. They do not, however, merely document the situation of conflict, or give its core artistic expression, they also attempt to offer alternatives that emerge from their criticism and they anticipate possible developments. In earlier times, the messages contained in art works were often coded due to the great dangers that artists could be exposed to when their works established a direct connection to socio-political themes. Even today, it is at times difficult for artists working under undemocratic or even dictatorial conditions to give a political dimension to their art and to present their ideas to the public.

Identity and Participation in Globalisation

Never in the history of humankind have so many people had the opportunity to examine their identities as at the start of the 21st century. The enormous expansion of the middle classes is one of the positive results of development in the 20th century. Simultaneously, people in many regions of the world are involved in conflicts and find themselves confronted with having to critically question their identities. However, the circumstances under which they are forced to do so barely allow them to conduct a careful examination of the questions. Furthermore, a great part of humanity even lacks existential requirements for such a process. The World Summit on Sustainable Development in Johannesburg in August 2002 demonstrated this rather brutally: Billions of people around the world still lack sufficient drinking water and waste water treatment. Yet the preoccupation with oneself and with whatever gives life purpose and, ultimately, meaning, is every person's basic right. Is this not even an important requirement that gives every human the opportunity to take part in the global exchange? Do the missed chances to have this human right fulfilled not represent one of the causes of terrorism?

Globalisation and the Artist

Globalisation offers artists hitherto unimagined possibilities, yet also threatens considerable dangers. Artists today can present their creations to a global public, which gives them the opportunity to evade the pressure of locally prevalent tastes. The artist can thus search for similarly minded people throughout the world and is no longer forced to adapt to the cultural orientation of his or her surroundings. However, these precious freedoms also result in the artist being integrated into a global competition: He or she has been placed in a global market and may often be unable to control its forces. In such an environment what new pressures will surface for the artist?

Neoliberalism and Identity Processes

After the euphoria of the second half of the nineties we find ourselves in a crisis of global capitalism. Excessive deregulation and the exorbitant greed of transnational corporations are now undermining the system. Neoliberalism is experiencing its economic and moral debacle. So does this offer an opportunity for a new environment in order to ponder what consequences neoliberalism may have, particularly for identity processes both in developed and developing countries?

Globalisation and Democratisation

Globalisation produces new options in identity construction, such as no longer feeling bound to one nation, but to the world as a whole and those universally applicable values it determines. Globalisation also leads to a transformation in the appropriation of education in that a body of structured knowledge is now available at any time, from any place - with Internet access! - and with a speed unthought of only fifteen years ago. The revolution in all areas of communication simultaneously results in the lowering of social hurdles when it comes to collecting knowledge and information, despite the fact that the use of the internet demands certain educational prerequisites and economic power that are external to it. Such broad opportunities present an enormous potential for increased democracy - even though these are still focused on a limited segment of society worldwide. It has clearly become more difficult to impose top down knowledge and to exclude information, as it has to prevent the formation of opinions or popular participation in social processes: Democratic values and civil rights are asserting themselves throughout the world, are in fact

globalising - yet the key question still remains: Is the process of globalisation democratising itself?

To pose the question more fully, the globalisation process is advancing at an accelerating pace within the framework of the market economy that controls most of the world which in turn is dominated by neo-liberal elements. In this light, is democratisation occurring here with regard to economic, social and cultural human rights? Or is there a chance for another quality of democratisation that would create new, workable alternatives?

Sustainable Globalisation and Limits to the Social System

Globalisation is not a process of nature but functions according to social laws. These laws cannot halt globalisation but how it asserts itself, i.e. how it is realised, depends first and foremost on the question whether and how it is possible - against the resistance of transnational corporations and against the obstacles of their socio-economic foundations - to establish supranational and truly independent institutions that will effectively guide globalisation and create just systems. Such systems are to offer every individual in every corner of the world the opportunity to participate in the globalisation process.

Consequently, the process of globalisation that has until now been controlled as a "top down" process, especially by the economic elites of the developed world, must now receive a "bottom up" response. Globalisation can only be shaped sustainably by people from all social levels in both developed and developing countries. Without true popular participation, globalisation will lead to an even greater gap in the world, to even greater injustice. This can easily be modeled: That part of the population currently excluded constantly grows and thus develops a potential for protest and aggression that cannot easily be contained. On the other hand, the comparatively constantly shrinking international elite continuously uses more energy, i.e. declines to decrease its share, keeps the remaining resources primarily for its own members and fails to contribute proportionately to relieve the strain on the environment.

Sustainable globalisation under capitalist conditions is, however, a difficult endeavor, particularly since it must question certain basic assumptions of the system. Growth is one relevant example here, a topic which the first HBF exhibition, "The End of Growth?" examined.

Is it not necessary for us to succeed in changing the predominant system of thought and values that currently form the basis of growth, as it may otherwise be too late for a last minute return? Yet have humans in their history so far not been consistently capable of overcoming existential problems? One pertinent example relates to the overcoming of armed conflicts between the capitalist super powers.

Globalisation and Cultural Influence

Globalisation must be seen as a multilayered process which at first glance seems to consist of contradictory developments. For example, on the one hand rapid capital flow and internet-based product marketing allow large internationally active companies to massively direct consumption patterns. In this manner, they attempt to standardise expectations on how life is to be lived, to industrialise wishes and tastes. However, on the other hand, do the frequently condemned global brand names like McDonalds and Coca Cola actually undermine local food culture? Is not western fast food culture generally regarded only as a snack, a supplement, without having to forego dinner at a local neighbourhood restaurant? And how do the countless Chinese and Thai restaurants that have spread throughout the West feature in this context? To address a different sector: Why did MTV Thailand add a Thai pop show to its programme during peak broadcasting times?

The Exhibition in Berlin

From October 2004 to January 2005 the exhibition will travel to Berlin in the context of the Heinrich Böll Foundation's thematic focus "Shaping Globalisation - Initiatives for Global Democracy, Ecology and Justice". The Dahlem Museum in Berlin has been identified as the best partner for a cooperative event; over the past few years its exhibition hall has earned itself a respectable reputation in presenting modern art from Asian, African and South American countries. The Heinrich Böll Foundation is interested in authentically reflecting the debate surrounding this relevant topic in the South East Asian region.

Jörg Löschmann
Curator

แนวความคิด

ศิลปินและอัตลักษณ์

ตั้งแต่สมัยเริ่มต้น ความพยายามมากมายทางศิลปะของมนุษยชาติ บรรดาศิลปินและนักคิดได้เฝ้ามองและติดตามอย่างจริงจังต่อประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ที่ได้สร้างความแตกแยกให้แก่มนุษยชาติเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤติ การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทางสังคม ซึ่งก่อให้เกิดการตั้งคำถามมากมาย เช่น ในส่วนลึกของตัวคนแล้วมันคืออะไร? อะไรเป็นตัวกำหนดอัตลักษณ์ของกัน? อะไรเป็นแนวคิดและระบบคุณค่าของกัน? ใครนำเสนอระบบคุณค่าและความคิดนี้ให้กับกัน? ความขัดแย้งภายในอันได้บังเกิดขึ้นได้อย่างไร? และความขัดแย้งทางสังคมอันใดที่ต้องรีบแก้ไขเป็นอันดับแรก?

ในช่วงเวลาดังกล่าว แม้ว่าศิลปินรู้สึกสัมผัสได้ถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่มักไม่เต็มใจมองที่สถานการณ์แห่งความขัดแย้งนั้นไว้ หรือไม่แม้แต่จะแสดงความรู้สึกที่สำคัญสะท้อนผ่านมุมมองทางศิลปะออกมา อย่างไรก็ตาม ศิลปินพยายามที่จะเสนอทางเลือกใหม่ๆ ที่อยู่บนฐานข้อวิพากษ์ของชาตินิยม รวมถึงรวมทวนแนวทางพัฒนาต่างๆ ที่เป็นไปได้ ในช่วงแรกนั้นข้อมูลข่าวสารได้ถูกบอกกล่าวผ่านงานศิลปะทั้งหลายโดยส่งผ่านเป็นรหัสหรือสัญลักษณ์ที่จำเป็นต้องทำเช่นนั้นเพราะเกรงถึงอันตรายที่อาจเกิดตามมา หากงานนั้นมิเนื้อหาเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับสังคมและการเมือง แม้ในปัจจุบันนี้เองก็ยังยากที่ศิลปินจะสื่อสารประเด็นการเมืองผ่านงานศิลปะของเขาและนำเสนอความคิดในสังคมที่ยังไม่เป็นประชาธิปไตยมากนัก

อัตลักษณ์และการมีส่วนร่วมในชนวนโลกาภิวัตน์

ไม่เคยมีครั้งไหนในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติที่ผู้คนมากมายได้มีโอกาสตรวจสอบอัตลักษณ์ของตนได้มากเท่ายุคต้นศตวรรษที่ 21 นี้ จำนวนของชนชั้นกลางที่เพิ่มมากขึ้นถือได้ว่าเป็นผลดีประการหนึ่งของ การพัฒนาในศตวรรษที่ 20 ที่ผ่านมา ในขณะที่ผู้คนในภูมิภาคต่างๆ ของโลกก็ประสบกับความขัดแย้ง รวมทั้งต้องเผชิญกับคำถามสำคัญถึงอัตลักษณ์ของตน อย่างไรก็ตาม ได้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ที่รื้อลื้อมเข้ามาถล่มกลายเป็โอกาสให้กลุ่มคนเหล่านั้นได้มีการตรวจสอบอย่างจริงจังเพื่อตอบคำถามดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้นมนุษยชนส่วนใหญ่ในโลกยังขาดสิ่งที่พื้นฐานเพื่อไปสู่กระบวนการค้นหาคำตอบของชนชั้นที่เห็นได้จากการประชุมสุดยอดโลกด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ กรุงโจฮันเนสเบิร์ก ในเดือน สิงหาคม 2545 ที่ผ่านมามีผู้มีคนอีกราวหนึ่งพันล้านคนทั่วโลกที่ยังขาดแคลนน้ำดื่มและขาดระบบการจัดการน้ำเสีย ซึ่งการคิดถึงคุณค่าของคน การกำหนดเป้าหมายของชีวิต ตลอดจนความหมายของชีวิตเหล่านี้ล้วนเป็นสิทธิพื้นฐานของทุกคน

โลกาภิวัตน์และศิลปิน

มาจนถึงทุกวันนี้กระบวนการโลกาภิวัตน์อาจดูเหมือนว่าได้เกิดขึ้นที่ให้แก่ศิลปินอย่างมากในการสร้างความเป็นไปได้ใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน

แต่ก็เป็นอันตรายที่อาจจะเห็นได้ชัด หากที่ศิลปินในปัจจุบันสามารถสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ สำหรับสังคมที่นับว่าเป็นโลกเสรีในการเลือกเสรีภาพความคิดที่มาจากค่านิยมในสังคมท้องถิ่น คน ศิลปินสามารถค้นหาตัวตนที่มีความชอบคล้ายคลึงกันได้ทั้งโลกและอยู่เหนือการครอบงำวิธีคิดให้เป็นไปตามการชี้นำทางวัฒนธรรมที่ถูกรวบรวม คัด คัด เปรียบเทียบ ความเป็นอิสระภาพนั้นก็นำไปสู่การเขียนงานในระบอบการเผด็จชน ระบอบโลก ศิลปินจะถูกจัดตำแหน่งในโลกโดยที่ไม่อาจควบคุมหรือต้าน ถ่วง ข่มขู่ได้โดยนัยของการนี้จะเป็นความกดดันรูปแบบใหม่ที่ศิลปินต้อง เผชิญ

ลัทธิเสรีนิยมใหม่และกระบวนการเชิงอัตลักษณ์

หลังจากได้ชื่นชมยินดีกับชีวิตยุคหนึ่งกับของศตวรรษที่ 20 ผ่านไปมนุษย์ ต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตการณ์ระบบทุนนิยมยุคโลกาภิวัตน์ การลดหย่อนระบอบทุนนิยมยุคหนึ่ง เพื่อมุ่งประโยชน์เฉพาะกลุ่มพวกตนของเหล่าบรรษัทข้ามชาติ ได้ส่งผลให้เกิดความเสื่อมถอยของระบบสังคมลัทธิเสรีนิยมใหม่ได้เกิดขึ้นซ้ำแล้ว และกลายเป็นภัยอันตรายต่อเศรษฐกิจและศีลธรรมจริยในสังคมมนุษย์ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาหนทางเพื่อแก้ไขความเสียหายที่เกิดมาจากระบบเสรีนิยมใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่อการกระบวนการชีวิตลักษณะที่ในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาทั่วโลก

โลกาภิวัตน์และความเป็นประชาธิปไตย

โลกาภิวัตน์ได้กำหนดใหม่ในการสร้างอัตลักษณ์ เช่น ความรู้สึกที่ไม่ถูกจำกัด ความเป็นชาติได้สลายตัวกันขึ้น หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของโลกโดยใช้ระบบคุณค่าสากลเป็นตัวกำหนด โลก ภิวัตน์จึงมีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องจากผู้คนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ทุกที่ทุกเวลาอย่างรวดเร็ว ซึ่งเมื่อ 15 ปีก่อนหน้านี้ไม่มีใครเคยคาดว่าจะเป็นเหตุการณ์เช่นนี้ได้ แม้ว่าการปฏิวัติด้านการสื่อสารในทุกส่วนทำให้ความยากลำบาก ในการแสวงหา ความรู้และข่าวสารข้อมูลลดลง แต่การจะเข้าถึงอินเตอร์เน็ตได้นั้นต้องได้ ก็เพราะและเพราะระบบนี้ รวมทั้งจะต้องมีกำลังทางเศรษฐกิจในระดับหนึ่งก่อน ดังนั้นด้วยเหตุนี้การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยจึงไม่ใช่ข้อดีเพียง การเข้าถึงข่าวสารข้อมูลโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่เท่านั้น แต่ด้วยบทกวี การสร้างโลกเสรีการเรียนรู้ของสังคมให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น คติภพที่ว่าเน้นการอยู่ด้วยตนเองแล้วส่วนหนึ่งของสังคมโลกเท่านั้น ปัจจุบันนี้จึงเห็นได้ว่า เราครอบงำความรู้หรือที่เรียกว่าเรดิโอถึงข่าวสารหรือข้อมูลที่เราได้มากมายขึ้น มีการยอมรับความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในระบบการต่างๆ ทางสังคมมากขึ้น มีการยอมรับสิทธิคิดว่า ในระบอบประชาธิปไตยการให้มีความสำคัญกับสิทธิของประชาชนในทุกส่วนของโลก แต่ถึงจะมีคำถามสำคัญว่ากระบวนการโลก ภิวัตน์มีความเป็นประชาธิปไตย หรือไม่? กระบวนการโลกาภิวัตน์ที่กล่าวมาข้างต้น ไปก่อนแล้วเรามาพูดถึงกระบวนการเศรษฐกิจที่เน้นกลไกตลาดนั้นกำลังมีผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนและกระบวนการเสรีนิยมใหม่

ความเป็นประชาธิปไตยยังคงดำเนินถึงสิทธิต่างๆ ของมนุษย์ในมิติทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอยู่หรือไม่? โอกาสที่จะส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยเพื่อสร้างทางเลือกใหม่ที่เป็นพรรคเป็นผลสามารถเกิดขึ้นได้หรือไม่?

โลกาภิวัตน์อย่างยั่งยืนและข้อจำกัดต่างๆ ของระบบทางสังคม

โลกาภิวัตน์ไม่ได้เป็นกระบวนการทางธรรมชาติแต่เป็นกลไกตามกฎเกณฑ์สังคม กฎเกณฑ์เหล่านี้ไม่ได้หยุดยั้งโลกาภิวัตน์ ในทางตรงข้ามกลับสะท้อนให้เห็นว่าโลกาภิวัตน์เป็นอย่างไร เช่น คนเชื่อว่าโลกาภิวัตน์เป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับคำถามที่ว่าเป็นไปได้หรือไม่หรือควรเป็นไปอย่างไรในการที่จะสร้างสถาบันระหว่างประเทศหรือสถาบันที่มีความอิสระอย่างแท้จริงที่ กำหนดแนวทางไปสู่โลกาภิวัตน์ ที่มีประสิทธิภาพหรือสร้างระบบใดๆ ที่ตาม ที่รับมือกับบรรษัทข้ามชาติและด้านสิ่งที่ยากนำไปสู่ปัญหาพื้นฐานทางสังคม และเศรษฐกิจ ระบบต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้ควรจะทำให้ทุกคนในทุกประเทศได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมกับการบวนการโลกาภิวัตน์อย่างแท้จริง

กระบวนการโลกาภิวัตน์ที่ผ่านมาซึ่งถูกควบคุมและครอบงำโดยการกำหนดหรือการสั่งการโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากชนชั้นนำทางความคิดในประเทศตะวันตกนั้นจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ไปสู่ "การทำงานจากล่างสู่บน" การกำหนดรูปแบบโลกาภิวัตน์ที่ระบบทุนนิยมได้ใช้เมื่อผ่านการสร้างรูปแบบลัทธิเสรีนิยมใหม่ ที่เคยใช้ในทุกระดับของสังคม ทั้งจากประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา ดังนั้นหากปราศจากการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของภาคประชาสังคม กระบวนการโลกาภิวัตน์จะทำให้โลกเกิดช่องว่างที่ขยายกว้างขึ้น ความอยู่ดีศรีธรรมที่วิเศษจะเป็นผลทำให้ประชาชนกลุ่มใหญ่ของโลกถูกกีดออกไปจนมีความคับข้องใจเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจนำไปสู่การรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องหรือก่อความรุนแรงต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในที่สุดในขณะที่อีกด้านหนึ่งกลุ่มชนชั้นนำเหล่านั้นก็ยังคงพยายาลอยู่ตลอดเวลาต่อไปมากยิ่งขึ้น โดยปฏิเสธที่จะลดการใช้พลังงานในส่วนของตนเอง ส่วนทรัพยากรที่ยังเหลืออยู่เพียงเพื่อพวกพ้องตนและไม่สนใจที่จะร่วมกันป้องกันแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ

การพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ของระบบทุนนิยมเป็นไปอย่างยากลำบากยิ่งเพราะต้องตั้งข้อสงสัยเชิงวิพากษ์กับสมมติฐานพื้นฐานของเราต่อระบบทุนนิยม ยกตัวอย่าง เช่น ประเด็น "การเติบโต" ที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นหัวข้อของการคิดวิเคราะห์ครั้งแรกที่จัดโดยมูลนิธิโอเน็ค เบ็คส์ ภายใต้ชื่อ "วาระสนทนาการเติบโต" (End of Growth?) ซึ่งจัดขึ้นในปี 2544 นั้น ได้ตั้งคำถามหลายด้าน อาทิ ภูมิปัญญาจำเป็นจริงหรือที่เราควรปรับเปลี่ยนความคิดและระบบคุณค่าต่างๆ ซึ่งเป็นฐานคิดของ "การเติบโต"? หากไม่ปรับเปลี่ยนความคิดและระบบคุณค่าที่มีอยู่นี้ เราอาจจะสายเกินไปที่จะหันกลับได้ทันหรือคำถามที่ว่าจริงหรือไม่ที่มนุษยชาติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่มีความสามารถที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมในการเอาชนะปัญหาต่างๆ ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ได้? ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดได้แก่ความพยายามแก้ไขปัญห ความขัดแย้งที่ประเทศมหาอำนาจเลือกการใช้กำลังทางทหารเป็นทางเลือกเป็นต้น

โลกาภิวัตน์และอิทธิพลทางวัฒนธรรม

หากพูดถึงโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องเข้าใจว่าโลกาภิวัตน์เป็นกระบวนการที่มีหลายระดับขึ้นสำหรับกาวิเคราะห์ โดยทั่วไปโลกาภิวัตน์ดูเหมือนจะทำให้เกิดการพัฒนามาในทิศทางที่หลากหลาย รวมทั้งการไหลบ่าเข้ามาอย่างรวดเร็วของทุน การไหลของวัฒนธรรมเพื่อขยายสินค้า หรือการจำหน่ายสินค้าผ่านอินเตอร์เน็ตและสื่อต่างๆ ตลอดจนการที่บรรษัทข้ามชาติสามารถมีอิทธิพลในการครอบงำกำหนดแบบแผนและระบอบในการบริโภคแก่ผู้คนจำนวนมาก ทำให้ผู้คนในสังคมโลกมีวิสัยทัศน์และมาตรฐานในการดำรงชีวิตรูปแบบเดียวกันไปหมด มีการดำเนินชีวิตภายใต้ความต้องการและระบอบที่ผูกสังคมอุตสาหกรรมเท่านั้นเป็นผู้กำหนด อย่างไรก็ตามการประมาณสินค้ายี่ห้อต่างๆ ที่เป็นผลผลิตจากบรรษัทข้ามชาติต่างๆ เช่น McDonalds และ Coca-Cola ว่าเป็นตัวการทำให้วัฒนธรรมด้านอาหารของไทยเบี่ยงเบน หรือเสื่อมลงนั้นแท้จริงแล้วเป็นอย่างไร?

จริงหรือที่วัฒนธรรมการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดแบบตะวันตกถือเป็นแค่เพียงอาหารว่างก่อนการไปกินอาหารมื้อเย็นในภัตตาคารใกล้ๆ บ้านสำหรับคนไทย และในทำนองเดียวกันจะอธิบายอย่างไรกับการมีร้านอาหารจีนและร้านอาหารไทยมากมายในทุกหนทุกแห่งแถบประเทศทางตะวันตก? นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างในประเทศอื่นๆ เช่น ทำไมสถานีโทรทัศน์เอ็มทีวีประเทศไทยจึงเพิ่มรายการเพลงไทยแนวป๊อปเข้าไปในช่วงเวลาที่ลือชื่อของสถานี?

การแสดงนิทรรศการที่กรุงเบอร์ลิน

ในเดือนตุลาคม 2547 มูลนิธิฯ ได้วางแผนที่จะนำนิทรรศการไปจัดแสดงต่อ ณ พิพิธภัณฑ์ดาร์เลม (Dahlem Museum) กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมัน ภายใต้หัวข้อนิทรรศการว่า "Shaping Globalisation - Initiatives for Global Democracy, Ecology and Justice" พิพิธภัณฑ์ดาร์เลม ถือได้ว่าเป็นสถานที่ที่มีความเหมาะสมที่สุดในกรุงเบอร์ลิน ในการดำเนินงานร่วมกัน เนื่องจากในหลายปีที่ผ่านมามีพิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีชื่อเสียง ด้านการจัดแสดงงานศิลปะร่วมสมัยที่มีคุณภาพจากประเทศต่างๆ ในแถบเอเชีย แอฟริกาและอเมริกาใต้มาตลอด โดยมีคณะกรรมการที่สนใจร่วมระดมทุน ของการแลกเปลี่ยนเชิงความคิด ในประเด็นต่างๆ ของแต่ละภูมิภาค

ยอร์ก เลิซมานน์
ภัณฑารักษ์

Künstler und Identität

Identität ist seit den Anfängen künstlerischer Betätigung des Menschen ein Thema, das ihn ergreift und zerreißt. Insbesondere in Krisenzeiten setzen sich Künstler und andere Intellektuelle mit diesem Thema intensiv auseinander. Umbrüche in der Gesellschaft werfen offensichtliche Fragen nach dem Woher und Wohin in existentieller Weise auf: Wer bin ich im tiefsten Grunde? Worauf begründet sich meine Identität? Welche Ideale und Werte vertritt ich bzw. wer vertritt sie für mich? Welche inneren Widersprüche sind unvermeidlich, welche gesellschaftlichen gilt es zuallerst zu lösen? Künstler sind in solchen Zeiten besonders sensibilisiert. Sie dokumentieren jedoch nicht nur die Konfliktsituation bzw. verleihen ihrem Kern einen künstlerischen Ausdruck, sondern sie versuchen auch, aus ihrer Kritik heraus Alternativen aufzuzeigen und mögliche Entwicklungen zu antizipieren. Früher waren die Botschaften in den Kunstwerken oft verschlüsselt, was auf die enormen Gefahren zurückzuführen ist, denen Künstler häufig ausgesetzt waren, wenn ihre Werke einen direkten Bezug zu gesellschaftspolitischen Themen herstellten. Auch heute ist es für Künstler, die unter undemokratischen oder gar diktatorischen Bedingungen wirken, bisweilen schwierig, ihre Kunst politisch zu dimensionieren und ihre Ideen der Öffentlichkeit zu präsentieren.

Identität und Globalisierungsteilnahme

Zu Beginn des 21. Jahrhunderts hatten in der Geschichte der Menschheit noch niemals so viele Menschen die Möglichkeit, sich mit ihrer Identität zu beschäftigen. Die enorme Vergrößerung der Mittelschichten ist eines der positiven Ergebnisse der Entwicklung im 20. Jahrhundert. Gleichzeitig sind in vielen Regionen der Welt Menschen in Konflikte involviert und damit konfrontiert, ihre Identität hinterfragen zu müssen, jedoch unter Bedingungen, die eine wirkliche Auseinandersetzung mit den aufgeworfenen Fragen kaum zulassen. Hinzu kommt, dass einem großen Teil der Menschheit nach wie vor die existenziellen Voraussetzungen für diesen Findungsprozess fehlen. Der Nachhaltigkeitsgipfel in Johannesburg im August 2002 hat dies am Beispiel der unzureichenden Trinkwasserversorgung und Abwasserreinigung für Milliarden von Menschen drastisch vorgeführt. Doch die Beschäftigung mit sich selbst und dem, was dem Leben Inhalte und letztlich einen Sinn gibt, stellt ein grundlegendes Recht jedes Menschen dar. Ist es nicht sogar die Voraussetzung dafür, dass jeder Mensch die Möglichkeit hat, am globalen Austausch teilzunehmen? Stellen nicht die fehlenden Chancen zur Einlösung dieses Menschen-

rechtes eine der Ursachen für Terrorismus dar?

Globalisierung und Künstler

Für Künstler gebiert die Globalisierung ungeahnte Möglichkeiten und Hoffnungen, sie birgt aber auch beträchtliche Gefahren und Ängste. Ein Künstler kann heute seine Kreationen einer globalen Öffentlichkeit anbieten. Damit bietet sich ihm die Möglichkeit, dem Druck eines lokal herrschenden Geschmacks zu entgehen. Er kann nach Gleichgesinnten überall auf der Welt suchen und muss sich nicht mehr den kulturellen Orientierungen seiner Umgebung anpassen. Aber er integriert sich damit auch in einen globalen Wettbewerb. Er befindet sich auf einem Markt, den er nicht mehr überschauen kann. Welche neuen Zwänge bringt er hervor?

Neoliberalismus und Identitätsprozesse

Wir befinden uns, nach der Euphorie in der zweiten Hälfte der neunziger Jahre, in einer Krise des globalen Kapitalismus. Die maßlose Deregulierung, die noch maßlosere Gier der Unternehmen schlagen nun auf das System zurück. Der Neoliberalismus erlebt sein ökonomisches und moralisches Debakel. Ist das die Zeit, in der wir uns, ein Nachdenken darüber, welche Konsequenzen der Neoliberalismus gerade auch für Identitätsprozesse sowohl in den entwickelten als auch in den Entwicklungsländern hat?

Globalisierung und Demokratisierung

Globalisierung bringt ohne Zweifel neue Identitätsmöglichkeiten hervor, zum Beispiel sich nicht mehr einer Nation verbunden zu fühlen, sondern der Welt an sich, und mit ihr universal gültigen Werten. Sie führt zu einem Wandel in der Bildungsaneignung, aufbereitetes und strukturiertes Wissen steht jederzeit und von jedem Ort aus (mit Internet-Anschluss) mit einer enormen, vor fünfzehn Jahren noch undenkbarer Geschwindigkeit zur Verfügung. Die Revolution in allen Bereichen der Kommunikation führt gleichzeitig dazu, dass die sozialen Hürden für die Beschaffung von Wissen und Information niedriger werden, auch wenn das Internet bestimmter Bildungsvoraussetzungen bedarf, die es selbst nicht schaffen kann. Dieser Zugang zur Information, der zeit- und ortsunabhängig ist sowie sozial breitere Möglichkeiten schafft, birgt ein demokratisches Potential in sich. Die Behauptung von Herrschaftswissen und der Ausschluss von Information sind deutlich schwieriger geworden – und damit auch die Verhinderung von Meinungsbildung und der Beteiligung an gesellschaftlichen Prozessen: Demokratische

und zivile Rechte setzen sich weltweit durch, globalisieren sich – aus der historischen Perspektive! Aber demokratisiert sich auch der Globalisierungsprozess? Demokratisieren sich die in weiten Teilen der Welt herrschende Marktwirtschaft und das von neoliberalen Elementen dominierte System internationaler Wirtschaftsbeziehungen mit Blick auf die wirtschaftlichen, sozialen und kulturellen Menschenrechte, in deren Rahmen sich der heutige Globalisierungsprozess beschleunigt vollzieht? Gibt es Chancen für einen Demokratisierungsschub in der Weise, dass neue, tragfähige Alternativen entstehen können?

Nachhaltige Globalisierung und Systemgrenzen

Globalisierung ist kein Naturprozess, gleichwohl sie gesellschaftlichen Gesetzen folgt. Sie ist damit nicht aufzuhalten, aber wie sie sich durchsetzt bzw. wie sie durchgesetzt wird, hängt vor allem von der Frage ab, ob es gelingt, gegen den Widerstand der transnationalen Wirtschaftsunternehmen und über die Hindernisse der gesellschaftlichen Grundlagen ihres Agierens hinweg überstaatliche und unabhängige Institutionen zu schaffen, welche die Globalisierung wirksam steuern und gerechte Systeme der Möglichkeit gibt, an der Globalisierung zu partizipieren. Der Prozess der Globalisierung, der bislang „von oben“, d.h. vor allem von den ökonomischen Eliten der entwickelten Länder, gesteuert und forciert wurde, muss „von unten“ ein Fundament erhalten: Nur mit den Menschen, in den entwickelten wie in den Entwicklungsländern, kann sie nachhaltig gestaltet werden. Ohne ihre wirkliche Beteiligung wird sie zu einer noch tieferen Spaltung der Welt führen, zu mehr Ungerechtigkeit, weil der Teil, der an ihr nicht partizipiert, ständig wächst und sich dadurch ein Auflehnungs- und Aggressionspotential entwickelt, das nicht einzudämmen sein wird, während der andere, immer kleiner werdende Teil fortwährend mehr Energie verbraucht bzw. seinen Anteil prozentual nicht verringert, die restlichen Ressourcen weitgehend unter sich aufteilt und die Umwelt nicht seinem Anteil nach entlastet.

Nachhaltige Globalisierung unter kapitalistischen Bedingungen ist jedoch ein schwieriges Unterfangen, eben weil es bestimmte wesentliche Grundlagen dieses Systems in Frage stellen muss. Das betrifft zum Beispiel das Wachstum, ein Thema, mit dem sich unsere erste Ausstellung auseinander setzte. Muss es uns nicht gelingen, die ihm zugrundeliegenden Gedanken- und Wertsysteme zu verändern, da es sonst für eine Umkehr in allerletzter Minute zu spät sein könnte? Doch war der

Mensch nicht bislang immer in seiner Geschichte fähig gewesen, existentielle Probleme zu bewältigen, wie beispielsweise in der Frage der militärischen Lösung von Konflikten zwischen den kapitalistischen Hauptländern oder der Auslösung eines atomaren Krieges?

Globalisierung und kulturelle Einflüsse

Globalisierung muss als mehrschichtiger Prozess betrachtet werden, bei dem es auf den ersten Blick zu gegenläufigen Entwicklungen kommt. Den großen international agierenden Konzernen stehen mit schnellem Kapitalfluss und der Vermarktung und Verbreitung ihrer Produktlinien übers Internet neue Möglichkeiten zur Verfügung, Konsummuster massenhaft aufzudrücken. Damit versuchen sie, Lebensvorstellungen zu vereinheitlichen, Wünsche und den Geschmack zu industrialisieren. Doch vereinnehmen die so oft geschalteten globalen Marken wie McDonalds und Coca Cola tatsächlich die lokalen Esskulturen? Wird die westliche Fast-Food-Kultur tendenziell oft nicht nur als Snack, als Ergänzung betrachtet, ohne dass man auf das Dinner in einem heimischen Restaurant verzichtet? Und wie verhält es sich mit den zahllosen chinesischen und thailändischen Restaurants nicht nur in den Metropolen des Westens, sondern auch in vielen kleineren Städten Europas und der USA? Warum hat, um einen anderen Bereich zu nehmen, MTV zur besten Sendezeit in Thailand eine Thai-Pop-Sendung, moderiert in der Landessprache, ins Programm genommen?

Die Ausstellung in Berlin

Im Rahmen des thematischen Schwerpunktes der Heinrich-Böll-Stiftung „Globalisierung gestalten – Initiativen für Demokratie, Ökologie und Gerechtigkeit weltweit“ – wird die Ausstellung von Oktober 2004 bis Januar 2005 in Berlin gezeigt. Die Dahlemer Museen in Berlin haben sich als bester Kooperationspartner erwiesen. In den zurückliegenden Jahren hat das Museum bereits mehrere Ausstellungen moderner Kunst aus den Ländern Asiens, Afrikas und Südamerikas organisiert und sich dadurch einen Namen gemacht. Die Heinrich-Böll-Stiftung ist daran interessiert, ein authentisches Abbild der Debatte zum Thema in der Region Südostasien zu präsentieren.

Jörg Löschmann
Kurator

Since its foundation in the beginning of the year 2000, the Regional Office of the Heinrich Böll Foundation for Thailand and South East Asia has promoted or initiated over 15 projects in the fields of art and education, among them the first regional themed exhibition organised by the Foundation's Office, "The End of Growth?", the Women's Forum "Womanifesto III" held over 2 weeks in a remote village in the less developed North Eastern part of Thailand, the 4-week-long series of events on "Art against War" as a reaction to the war in Afghanistan, the workshop and resulting exhibition "Environment & Art / Art & Environment, a shadow theatre educational programme of the theatre group "Wandering Moon" and the politically engaged performance festival "Asiatopia" in Chiang Mai.

But the most ambitious of them all is the exhibition "Identities versus Globalisation?", scheduled to be staged in two different worlds, Thailand and Germany, South East Asia and Europe. Its ambitious reach across entire continents means daring to cross the tortuous stretch between the two worlds, an exercise that spans the entire process from the initial conception - discussed with numerous artists and cultural managers of the region - to the catalogue and exhibition design in which different ways of seeing, different traditions of design and different cultural linkages come face to face in an encounter that pits holistic thinking against linear thinking.

Featured in this exhibition are almost 60 artists from all ten ASEAN countries of South East Asia, including Burma. We at no point considered excluding this country, for experiences of the recent past with regard to the collapse of the pseudo-socialist states of Central and Eastern Europe showed how very important the diverse channels of information from Western Europe actually were. We therefore greatly regret the decision of the Philip Morris Group of companies to debar artists from Burma from participating in the Group's competition from 2004 onwards, especially since the competition constitutes a major programme for promoting art, particularly in the less developed countries of the ASEAN group, and extends the most important award for art in the region.

Through their works of art, the artists express themselves on an unexpectedly broad range of aspects of the subject concerned: from political implications, cultural tensions and sources of friction through questions of perception, the partly contradictory linkages between the local and the global - particularly from the stand-

point of preserving one's own identity - to historical perspectives and the phenomena of memory as well as socio-economic dimensions and utopic visions for globalisation. This group of thematic foci constitutes the framework for outlining the content-related structure of both the display arrangement and the grouping of the artworks in the catalogue.

The diversity that strikes both the visitor to the exhibition and the viewer of the catalogue may on the one hand be explained by the cultural heterogeneity of the region itself: here, in a relatively narrow geographical area are countries that bear the imprint of Theravada Buddhism, Islam, Christianity, Confucianism or Mahayana Buddhism. Even the types of state forms and political systems prevailing in the region could not be more different from each other. On the one hand, there are states with a long constitutional tradition (albeit riddled with recurring setbacks); others which are embarking on their first steps towards democracy; countries in transition whose political landscape is determined by a post-socialist party or those who have to put up with a military dictatorship. The - in part - extreme disparities in development both from the social and economic point of view, as for instance in the case of the two neighbouring countries of Thailand and Burma, also contribute to this contradictory, even disjointed picture that the region presents.

On the other hand, with the assistance of co-curators and partners, artists belonging to various groups, with different life-histories and from different life-worlds, having varying access to art and its media were selected from each country. Thus, for instance, the artists featured from Vietnam had developed the local lacquer technique into a highly evolved art - one unique to this world - thereby creating new styles of artistic expression. Also featured are installation artists for whom aesthetic aspects play an indispensable role while designing themes and spaces; artists who have dedicated themselves to the experimental arts and - at a different level of selection - artists who had decided to return from the USA to Vietnam to start afresh, and those from other worlds who had come to Vietnam from their own countries to settle down there.

The crucial condition for selection from the last two groups - which are particularly interesting for the theme of the exhibition from the point of view of split identities was that the artist - male or female - had to either have already made a decision previously to definitely return to his country of origin and was already living there, or in the case of artists of European descent, that the

artist had already settled down in the South East Asian country of his choice several years before the selection. This was to prevent the mistakes of Documenta II of 2002 being repeated, where more than four-fifths of the artists invited from Asia, Africa and South America had their principal place of residence in a Western country - a fact that was clearly reflected in their art work - and whose art often failed to actually address regional subjects, developments from the local point of view, local myths, stories, materials etc.

However, one of the most important goals we have set ourselves with this exhibition is to represent the discussion on the theme of the exhibition just as authentically as it is engaged in in the region. In pursuing this goal, we maintain a focus on both worlds - South East Asia and Europe - in which the exhibition is to be held. In South East Asia we linked up the question of "Identity versus Globalisation?" with the issues being thrown up for exploration on the art scene there, helped this development achieve a breakthrough, providing it with a framework for display - the intention here being to use this medium, which is predominant among the art forms prevailing in the region, to evoke public interest in the various aspects of the subject. In Europe, particularly among the middle classes, and to induce them to reflect critically on their own actions and their social linkages. A particular concern here was to ensure authenticity in the representation of these discussions so that the exhibition could bring out the reflective, anticipative and intensely expressive powers of the fine arts and their significant role in awareness-forming processes. What is remarkable in this regard is the fact that more than one-third of the art works displayed on this theme, or on related aspects, had already been executed or were in the process of being conceived before this exhibition project was made public in March 2002.

In the case of Germany and Europe, we expect the exhibition to spark off a great deal of interest, considering that the question of identity has grown more explosive in the wake of differing positions taken on the Iraq War, the enormous enlargement of the EU and the ensuing discussion on a new European constitution, thereby arousing greater curiosity and a deeper insight into the debate on this issue in another region of the world. At this juncture, I should not fail to mention that while looking for and choosing a suitable partner, we were often subjected to experiences of an unpleasant kind, particularly in Berlin, where a condition for entering into partnership - as set down at the end of negotiations -

was that the artworks be selected either on the basis of the media used and/or on the basis of quality as defined by "Euro-pean" or "global" standards. As per this condition only "modern media" were to be displayed, to which "Kunst-werke", an art factory Berlin for instance professed to be entirely committed "in keeping with its tradition". Even if we no doubt have qualitative standards for art which may be applied worldwide, it is necessary to assess elements of art variously, depending on the culture involved, and within the framework of universally valid criteria for quality.

However in selecting this theme, the Regional Office of the Heinrich Böll Foundation - in keeping with its strategic goals - set itself the task of substantially enriching and intensifying the debate on this subject in the region. That is why the exhibition has been organised around a series of discussions, just as the first regional theme exhibition "The End of Growth?", organised by the Foundation's Office in 2001. Thus, the formal inauguration of the exhibition is to be followed by an international conference entitled "Debating the Politics of Culture, Identities and Globalisation" and a symposium on the "Cultural Dimensions of Globalisation". Consequently, the exhibition is not to be understood as a one-time "event" but as the launching of a process. Backing this intention, the catalogue too has deliberately been conceived as a volume to be read.

But getting back to the works of art themselves: both the selected works as well as the numerous others considered during the process of selection are in part strongly reflective of country-specific elements - which in effect is not surprising. In the Philippines, many artists are quite obviously occupied with the issue of their country being swamped by foreign influences as a result of the close alliance with the USA. In exploring this question they try to analyse the extent of the problem on the one hand and expose the causes for the same; on the other hand they prod around for elements that could be drawn upon to strengthen indigenous identity. Thus there are numerous artists who turn the spotlight on the "forgotten" American colonial war against the Philippines at the beginning of the 20th century, not only to rectify the historical belief of the US having engaged in a "war of liberation" against the Spanish "occupiers", but to also draw attention to the struggle waged by various groups against a renewed attempt at colonialisation. The focus of the Cambodian artists on the other hand is more or less centered on the question as to how the country - after 25 tragic, chequered years of history - can

be modernised in such a way that there is sufficient space to revive indigenous traditions and raise a new elite which would be capable of providing the country with structures of government that enable a self-determined course of development. However, framework conditions required for this are not met by a prevailing situation that is favourable. For, with the advent of globalisation and its rapid channels of communication, these 'empty spaces and areas' get filled in by patterns of life, behaviour and consumption that have come to dominate in the West and in South East Asia as well, without there being time to dwell on local patterns and develop them. One tried and tested means of countering the fears and the feeling of inferiority in present-day Cambodians, following decades of isolation, seems to be the glorification of the Khmer civilisation in its prime during the 11th and 12th centuries. By contrast, the works of artists from Singapore reflect the high degree of integration that the city-state has achieved within the channels of trade and communication. Conflicts, competition, the problem of migration are individualised, intensified and often presented with bitter irony.

The contributions from Thailand critically examine developments within the country itself with an obvious degree of intensity, often even uncompromisingly and with viewpoints that are contradictory. While doing so they handle the chosen subject in a manner that is relaxed, devoid of any bitterness or fear of grave dangers. The artworks from Malaysia on their part reflect the multiethnic composition of the country in the heady diversity of subjects they discuss and in the aesthetic solutions they seek out. Interestingly enough, both works that deal with Islam address questions of perception emanating from other cultures. In the contributions from Burma, Laos, Cambodia and Vietnam, that is to say, from the less developed countries of the region, along with those from Brunei, there is often a visible ambivalence towards globalisation. If on the one hand, the opportunities thrown up by social exchange are recognised alongside the extended prospects for the individual, globalisation, on the other hand, is perceived as a threat, and a massive one at that, having the potential to destroy the values that give orientation to both the individual and the community, erase the traditions that have evolved over a long historical process along with the distinctively national characteristics that are cause for pride. It is like a 'hurricane that sweeps across everything in its path and extinguishes the little oil lamps with their delicate, flickering flames'.

On the whole it may be recognised in many artworks

that questions of modernisation and globalisation go hand in hand, and that criticism of political, economic and cultural developments in the present-day world - characterised most inadequately by globalisation - leads to criticism of the dominant social form itself - whether intended or not. Ultimately what is at issue is a balance between capital and society, a balance that has to be achieved (and striven for) afresh, time and again. The subject is of a vital nature. It moves, touches, affects ... At times it sends a stab through your heart. It provokes discussion, conflict. Conflict is in simply unavoidable. Sometimes it leaves you feeling wretched in the aftermath. But often you emerge, benefited. The individual expands, his world expands. But for that he needs courage - courage not to gloss over his own history, personal and social, but rather to discover beauty in it. Truly, it is a journey of revelation that he embarks on...

Jörg Löschmann
Curator

Rama IX Art Museum Foundation

คำนิยม

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งในช่วงต้นปี พ.ศ. 2543 มูลนิธิอินวิค เมิลล์ สำนักงานประจำประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้สนับสนุนและริเริ่มโครงการเกี่ยวกับศิลปะและการศึกษามากกว่า 15 โครงการ อาทิเช่น การจัดแสดงนิทรรศการในประเด็นหลักที่เกี่ยวกับภูมิภาคเป็นครั้งแรกในหัวข้อ "อวสานของการเดินโด" การสนับสนุนโครงการศิลปินสตรีว่าด้วย "คำประกาศผู้หญิงครั้งที่ 3 (Womanifesto III)" ซึ่งจัดขึ้นเป็นเวลานานกว่าสองสัปดาห์ในหมู่บ้านชนบททางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่อเนื่องเป็นเวลาสี่สัปดาห์ในหัวข้อ "ศิลปะเพื่อต่อต้านสงคราม (Art Against War)" ทั้งนี้เพื่อแสดงท่าทีต่อสงครามในประเทศอัฟกานิสถาน การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการและนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกันในหัวข้อ "สิ่งแวดล้อมและศิลปะ/ศิลปะและสิ่งแวดล้อม" การจัดแสดงละครเงา (Shadow Play) เพื่อการศึกษาของคณะ "พระจันทร์พวงจระ" และศิลปะการแสดงสด (Performance) ในประเด็นว่าด้วยการเมืองเรื่อง "เอเชียในอุดมคติ (Asiatopia)" ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

แต่โครงการที่ทำมากมายที่สุดดูเหมือนจะเป็นนิทรรศการ "อัตลักษณ์ปะทะโลกาภิวัตน์?" ซึ่งกำหนดจัดขึ้นในโลกที่มีบริบทแตกต่างกันระหว่างประเทศไทยและเยอรมนี หรือระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และยุโรป การกิจอันท้าทายของการทำงานระดับทวีปครั้งนี้หมายความว่าความพยายามอันหนักอึ้งที่จะเชื่อมโลกทั้งสองเข้าด้วยกัน เป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนรายละเอียดมากมายนับตั้งแต่การคัดเลือกศิลปินที่โดดเด่นที่สุดมาจนถึงการจัดงานด้านวัฒนธรรม (Culture Manager) จำนวนมากในภูมิภาคนี้ จนถึงการออกแบบสูจิบัตรและนิทรรศการ ทั้งนี้เพื่อเสริมมุมมองที่หลากหลาย จารีตของการออกแบบที่แตกต่างกันและความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมทั้งเพื่อแสดงถึงความแตกต่างระหว่างการติดต่ออย่างจริงจังกับการคิดแบบเส้นตรง

นิทรรศการครั้งนี้เป็นการแสดงผลงานของศิลปินเกือบ 60 ท่าน จากทั้ง 10 ประเทศสมาชิกประชาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เนื่องจากเรามีความเห็นว่นโยบายโดดเดี่ยวต่อประชาชนชาวพม่าเป็นเรื่องไม่ถูกต้องและไม่ถูกต้องนัก เราจึงไม่คิดจะละเลยประเทศนี้สำหรับการเข้าร่วมนิทรรศการครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ที่ผ่านมาไม่นานนักจากการล่มสลายของรัฐกึ่งสังคมนิยมในยุโรปตอนกลางและตะวันออกเฉียงใต้ให้เห็นว่าความสำคัญของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ผ่านหลายๆ ช่องทางจากยุโรปตะวันตกไปสู่ประเทศเหล่านั้นจนสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของประเทศเหล่านั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้ เราจึงรู้สึกเสียใจอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของกลุ่มบริษัทฟิลลิปโมริสที่ห้ามศิลปินจากประเทศพม่าเข้าร่วมการประกวดงานศิลปกรรมที่กลุ่มบริษัทดังกล่าวจัดขึ้นทั้งนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป โดยเฉพาะงานประกวดดังกล่าวถือเป็นโครงการสำคัญในการสนับสนุนงานศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ด้อยพัฒนาบางประเทศในกลุ่มอาเซียน ทั้งยังเป็นรางวัลด้านศิลปกรรมที่สำคัญมากในภูมิภาคนี้ศิลปินเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า อย่างหลากหลายและเกินความคาดหมายผ่านงานศิลปะของพวกเขาเหล่านั้น ทั้งประเด็นที่เกี่ยวกับผลกระทบด้านการเมือง ความตึงเครียดทางวัฒนธรรมและสาเหตุแห่งความขัดแย้ง ทั้งนี้โดยแสดงผ่านการตั้งคำถามต่อมุมมองการรับรู้ต่างๆ โดยเฉพาะความเชื่อมโยงที่มีลักษณะขัดแย้งกันเองบางส่วนระหว่างท้องถิ่นกับโลก

โดยเฉพาะจากจุดยืนของผู้ที่มุ่งรักษาอัตลักษณ์ของตนเองไว้ป้องกันมุมมองทางประวัติศาสตร์และปรากฏการณ์ทางความทรงจำ รวมทั้งแนวโน้มที่เกี่ยวกับมิติด้านสังคม เศรษฐกิจและวิถีชีวิตในอุดมคติเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ แนวคิดหลักของนิทรรศการครั้งนี้ประกอบด้วยคำขวัญที่บ่งบอกถึงโครงสร้างด้านเนื้อหาทั้งในแง่การจัดวางรูปแบบและการจัดกลุ่มงานในสูจิบัตร ความหลากหลายที่อาจทำให้ผู้ชมนิทรรศการและผู้่านสูจิบัตรประหลาดใจได้นั้นเป็นผลจากความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมของภูมิภาคแห่งนี้ กล่าวคือแม้เป็นดินแดนเพียงเสี้ยวเล็กๆ ของโลกแต่ประกอบไปด้วยประเทศซึ่งมีร่องรอยอารยธรรมที่สำคัญของพุทธศาสนา นิกายเถรวาท ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ลัทธิ ขงจื๊อ หรือพุทธศาสนานิกายมหายาน แม้กระทั่งรูปแบบของรัฐและระบบการเมืองการปกครองในภูมิภาคนี้ก็ยังแตกต่างกันอย่างมาก ในแง่นี้เราจะเห็นวิถีที่ปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญมาเป็นระยะเวลายาวนาน (แม้จะมีขึ้นๆ ลงๆ ในบางช่วง) ก็ยังมีอีกหลายประเทศที่เพิ่งเริ่มต้นพัฒนาตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตย และมีประเทศที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากแม่แบบการเมืองยุคสังคมนิยมไปสู่ระบอบการเมืองยุคหลังสังคมนิยม หรือการเปลี่ยนไปสู่ยุคหลังการทหาร ความแตกต่างอย่างสุดขั้วทั้งในด้านการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างการมีของสองประเทศเพื่อนบ้านเช่นไทยและพม่าล้วนนำเสนอภาพที่ตรงกันข้ามและแทบจะแยกออกจากกันอย่างสิ้นเชิงของภูมิภาคแห่งนี้ ในอีกแง่หนึ่งเราได้อาศัยความช่วยเหลือจากเหล่าภัณฑารักษ์และพันธมิตรต่างๆ รวมทั้งศิลปินจากหลายๆ กลุ่มในแต่ละประเทศซึ่งมีความเป็นมาและประสบการณ์ที่แตกต่างกันหลากหลายสามารถเข้าถึงศิลปะและสื่อของงานศิลปะได้ในระดับที่ต่างกันไป ยกตัวอย่างเช่น ศิลปินจากประเทศเวียดนามจะแสดงเทคนิคการผลิตงานแสดงเงาแบบท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นจนเป็นงานศิลปะขั้นสูงโดยเป็นงานเพียงหนึ่งเดียวในโลก ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างสรรคแนวใหม่ของงานศิลปกรรม นอกจากนี้ยังมีศิลปะแบบจิ๋วจาว ซึ่งศิลปินผู้ผลิตงานให้ความสำคัญกับสุนทรียภาพที่เกิดขึ้นจากการออกแบบและจัดพื้นที่ของศิลปกรรมเป็นศิลปินที่ทุ่มเทให้กับการทำงานศิลปะแบบทดลองและส่วนหนึ่งเป็นศิลปินที่ตัดสินใจเดินทางกลับจากประเทศสหรัฐอเมริกา มาอยู่ในประเทศเวียดนามและเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่นี้ รวมทั้งผู้ที่มาจากประเทศอื่นและกลับมาอยู่ในประเทศเวียดนามอีกครั้ง

เงื่อนไขการคัดเลือกที่สำคัญสำหรับศิลปินส่งกลุ่มสุดท้ายซึ่งทำให้ประเด็นอัตลักษณ์ที่แปลกแยกในงานนิทรรศการครั้งนี้โดดเด่นขึ้นมา ได้แก่ การที่ศิลปินที่เราเชิญไว้ว่าชายหรือหญิงจะต้องตัดสินใจ ก่อนหน้านั้นแล้วที่จะเดินทางกลับมาอยู่ในประเทศบ้านเกิดของตนและอาศัยอยู่ในประเทศนั้น ระหว่างการคัดเลือกหรือในกรณีของศิลปินที่เติบโตในยุโรปศิลปินจะต้องเดินทางกลับมาพำนักอาศัยในประเทศไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของตนก่อนเป็นเวลากลางปี ก่อนที่จะคัดเลือกและเริ่มต้นขึ้น ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดที่เผยเกิดในการจัดแสดงงาน Documenta II ในปี 2545 ซึ่งในครั้งนั้นศิลปินจากศิลปินที่ถูกปรับเชิญจาก เอเชีย อัฟริกา และอเมริกาใต้ ส่วนเป็นศิลปินที่พำนักอาศัยในประเทศไทยตะวันตก ซึ่งสะท้อนได้กับระดับของผลงานของพวกเขา และงานศิลปกรรมของพวกเขา มักไม่สามารถนำเสนอปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในภูมิภาค รวมทั้งไม่อาจจะทบทวนมุมมองการพัฒนาของคนในท้องถิ่น

นิทานปรัมปราของท้องถิ่น เรื่องเล่าต่างๆ รวมทั้งการใช้วัสดุที่มาจากท้องถิ่น เป็นต้น

อย่างไรก็ตามเป้าหมายสำคัญที่สุดประการหนึ่งของงานนิทรรศการครั้งนี้คือการส่งเสริมให้มีการอภิปรายถกเถียงต่อแนวคิดหลักของนิทรรศการอย่างจริงจัง และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับภูมิภาคนั้นมากที่สุด ด้วยเหตุนี้เราจึงเน้นไปที่โลกทั้งสองแห่งคือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และยุโรป ซึ่งจะมีการจัดแสดงนิทรรศการนี้ขึ้นทั้งสองแห่ง สำหรับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เราได้โยนคำถามว่าด้วย “อัตลักษณ์ปะทะโลกาภิวัตน์?” กับประเด็นต่างๆ ที่ศิลปินมุ่งเน้นในนิทรรศการครั้งนี้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจใหม่และใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดแสดงงาน โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้เพื่อและรูปแบบศิลปกรรมที่แพร่หลายในภูมิภาคนี้ กระตุ้นให้สาธารณชนเกิดความสนใจต่อประเด็นต่าง ๆ ที่นำเสนอโดยเฉพาะในหมู่ชนชั้นกลาง และเพื่อท้าทายให้พวกเขาคิดถึงนิพจน์และการกระทำและความสัมพันธ์ทางด้านสังคมของตนเองอย่างจริงจัง สิ่งนี้ผู้จัดมีความกังวลอย่างมากจากการพิจารณาข้อถกเถียงในนิทรรศการครั้งนี้คือ การทำให้เห็นถึงพลังของการแสดงออกของงานศิลปกรรมที่ช่วยให้เกิดการใคร่ครวญ การเตรียมพร้อมและบทบาทอันสำคัญของงานศิลปกรรมในกระบวนการเพิ่มความตระหนักภูมิทัศน์สาธารณะ ในแง่นี้สิ่งที่น่าสนใจคือข้อเท็จจริงที่ว่าหนึ่งในสามของ งานศิลปะซึ่งว่าด้วยหรือเกี่ยวข้องกับประเด็นหลักในนิทรรศการครั้งนี้ ได้จัดทำขึ้น หรืออยู่ในช่วงที่ดำริจะจัดทำขึ้นก่อนการแสดงงานครั้งนี้ และได้จัดแสดงงานบางส่วนต่อสาธารณชนตั้งแต่วันที่ต้นมกราคม 2545 มาแล้ว

ในกรณีของประเทศเยอรมนีและยุโรปเราคาดหวังว่านิทรรศการครั้งนี้จะจุดประกายความสนใจในสังคมให้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากการตั้งคำถามถึงอัตลักษณ์ได้ในภาวะที่สังคมตื่นตัวจนมีจุดยืนต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างมากต่อการเมืองสังคมในประเทศอิตาลี การขยายตัวอย่างรวดเร็วของประชากรยุโรป การอภิปรายว่าด้วยรัฐธรรมนูญแห่งยุโรป ซึ่งล้วนทำให้เกิดความสนใจใคร่รู้และความต้องการที่จะอภิปรายถกเถียงในประเด็นนี้ในภูมิภาคอื่นของโลกด้วย ในการนี้ข้าพเจ้าจะไม่ได้ที่จะบอกเล่าในช่วงของการค้นหา และคัดเลือกพันธมิตรที่มีความเหมาะสม เรามักพบกันประสบการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ โดยเฉพาะในกรุงเบอร์ลิน ซึ่งมีการกำหนดเงื่อนไขการคัดเลือกงานศิลปกรรมโดยพิจารณาจากสื่อที่ใช้ และ/หรือ คุณภาพของงานจากการตัดสินใจที่ใช้อาณัติ “ของยุโรป” หรือ “ของโลก” ตามเงื่อนไข เช่น ทาง Kunstwerke (“โรงงานศิลปะ” ซึ่งเป็นหอแสดงงานศิลปะแห่งหนึ่งในกรุงเบอร์ลิน) ยอมให้มีการจัดแสดงเฉพาะงานที่ผลิตจาก “สื่อสมัยใหม่” ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับจิตประเพณีของพวกเขาเท่านั้นแม้ว่าเราจะตระหนักถึงมาตรฐานด้านคุณภาพเพื่อตัดสินงานศิลปกรรมในระดับสากล แต่เราเห็นว่าการประเมินองค์ประกอบของศิลปกรรมควรมีความหลากหลาย สอดคล้อง ขึ้นอยู่กับประเด็นทางวัฒนธรรมภายใต้กฎเกณฑ์ในการตัดสินคุณภาพงานที่ยอมรับอย่างป็นสากลด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามการที่มูลนิธิไดโนริค เบิลด์ เลือกจัดนิทรรศการในหัวข้อเช่นนี้ ก็เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการอภิปรายถกเถียงอย่างกว้างขวางและเข้มข้นสำหรับประเด็นนี้ในภูมิภาคนี้ ด้วยเหตุนี้

เราจึงจัดนิทรรศการพร้อมกับเวทีอภิปรายต่างๆ พร้อมๆ กัน เช่นเดียวกับที่เรานำนิทรรศการระดับภูมิภาคเป็นครั้งแรกในประเด็นว่าด้วย “อวสานของการเติบโต?” ในปี 2544

ดังนั้นหลังจากพิธีเปิดนิทรรศการอย่างเป็นทางการแล้วจะมีการประชุมนานาชาติในหัวข้อ “วิพากษ์การเมืองของวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และโลกาภิวัตน์” และการสัมมนาเชิงวิชาการในประเด็น “มิติด้านวัฒนธรรมของโลกาภิวัตน์” การจัดนิทรรศการครั้งนี้ไม่ใช่กิจกรรมที่จบลงในครั้งนี้เดียว หากเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการ ด้วยเหตุนี้แม้แต่การจัดทำสูจิบัตรสำหรับงานครั้งนี้ก็ได้ถูกออกแบบให้สื่อถึงเนื้อหาที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกับประเด็นดังกล่าว งานศิลปะเหล่านี้ทั้งงานที่ได้รับการคัดเลือกและงานจำนวนมากที่ส่งมาให้พิจารณาคัดเลือก ล้วนแต่สะท้อนองค์ประกอบอันเป็นเอกลักษณ์เด่นชัดของแต่ละประเทศ ซึ่งไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดใจมากนัก ในประเทศฟิลิปปินส์ ศิลปินหลายท่านนำเสนอประเด็นที่ประเทศของตนเองถูกครอบงำด้วยอิทธิพลจากต่างชาติ อันเป็นผลมาจากการเป็นพันธมิตรกับผู้ใกล้ชิดกับประเทศสหรัฐอเมริกา พวกเขาได้ตั้งคำถามต่างๆ ต่อประเด็นนี้ด้วยการวิพากษ์ถึงผลกระทบของปัญหา พร้อมๆ กันแสดงถึงสาเหตุของปัญหา ในขณะเดียวกันพวกเขาก็นำเสนอแนวทางเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอัตลักษณ์ในท้องถิ่นของตน ด้วยเหตุนี้ศิลปินหลายคนจึงสร้างผลงานที่มีจุดเน้นถึงสงคราม “ที่ถูกเลือกไปแล้ว” ซึ่งเป็นสงครามยุคอาณานิคมที่ชาวอเมริกันกระทำต่อประเทศฟิลิปปินส์ในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 อันเป็นเพียงเพื่อสะท้อนความเชื่อทางประวัติศาสตร์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาบอกกับภาคในภูมิภาคนี้ในรูป “สงครามเพื่อการปลดปล่อย” ที่กระทำต่อ “ผู้ครอบครอง” ชาวสเปน หากยังชี้ให้เห็นถึงการต่อสู้ของกลุ่มต่างๆ เพื่อต่อต้านความพยายามของเจ้าอาณานิคมรายใหม่อย่างสหรัฐอเมริกา ในอีกด้านหนึ่งศิลปินชาวกัมพูชาได้เน้นคำถามที่ว่าภายหลังประวัติศาสตร์แห่งโศกนาฏกรรมและความระส่ำระสายในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา พวกเขาจะพัฒนาประเทศนี้ให้มีความทันสมัย พร้อมๆ กับการเปิดพื้นที่ให้มีการฟื้นฟูจิตวิญญาณดั้งเดิม รวมทั้งการพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่ที่จะสถาปนาโครงสร้างการบริหารประเทศที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้อย่างไร อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในปัจจุบันดูเหมือนจะไม่เป็นเงื่อนไขที่น่าพึงพอใจสำหรับการดำเนินงานมากนัก เพราะโลกาภิวัตน์และช่องทางการสื่อสารที่รวดเร็วได้เติม “พื้นที่ว่าง” เหล่านี้ให้เต็มไปด้วยแบบแผนชีวิตพฤติกรรมและการบริโภคอย่างเดียวกันทั้งในระดับโลกและในภูมิภาคนี้ โดยไม่เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตามรูปแบบของท้องถิ่น วิธีการหนึ่งที่ถูกใช้เพื่อบรรเทาความหวาดกลัวและความรู้สึกต่ำต้อยของชาวกัมพูชาในปัจจุบัน ภายหลังทศวรรษแห่งการโดดเดี่ยวดูเหมือนจะเป็นการกลับไปแสวงหาความภาคภูมิใจในอารยธรรมขอมซึ่งเคยรุ่งเรืองถึงขีดสุดในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 11 และ 12

ในทางตรงข้าม งานของศิลปินจากประเทศสิงคโปร์สะท้อนถึงการพัฒนาวัฒนธรรมของรัฐแห่งนี้เข้ากับโลกได้อย่างค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งนี้โดยผ่านช่องทางการค้าขายและการสื่อสาร พวกเขาไม่แสดงถึงปัญหาต่างๆ ของการอพยพ ความขัดแย้ง และการแข่งขันตามทัศนแบบปัจเจกอย่างเข้มข้น

และนำเสนอด้วยภาพที่เสียดสีอย่างเข้มข้น ศิลปินจากประเทศไทยเสนอข้อพิจารณาถึงการพัฒนาที่เกิดขึ้นในประเทศนี้ด้วยความเข้มข้นและความหนักหน่วงจนบางครั้งแทบจะไร้การประเมินประนีประนอมเป็นส่วนใหญ่ พร้อมกับสะท้อนทัศนะเชิงขัดแย้ง ในขณะเดียวกันพวกเขาก็สื่อประเด็นหลักเหล่านั้นด้วยท่วงท่าที่ผ่อนคลาย ปลอ่อยความขมขื่นหรือความกลัวต่อกฎค่านับในหมู่ชนส่วนงานจากประเทศมาเลเซียสะท้อนองค์ประกอบด้านชาติพันธุ์ที่หลากหลายของประเทศนั้นพร้อมกับความหลากหลายของประเด็นที่พวกเขากลับมาถึงและรูปแบบทางออกที่เปี่ยมด้วยสุนทรีย์ภาพที่พวกเขาพยายามค้นหา ที่น่าสนใจคืองานทั้งสองชิ้นที่ว่าด้วยศาสนาอิสลามพาดพิงถึงคำถามที่เกิดขึ้นเนื่องจากมุมมองทางวัฒนธรรมอื่นที่มีความต่างด้วย สำหรับผลงานของศิลปินจากประเทศพม่า ลาว กัมพูชาและเวียดนามซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นประเทศที่พัฒนาน้อยกว่าในภูมิภาคนี้ รวมไปถึงผลงานของศิลปินจากประเทศบรูไนมีที่น่าสนใจงานผ่านจุดยืนที่คลุมเครือต่อโลกาภิวัตน์ ในแง่นี้พวกเขาขอรับโอกาสที่เปิดออกจากการแลกเปลี่ยนด้านสังคมที่เพิ่มมากขึ้น พร้อมๆ กับโอกาสสำหรับปัจเจกชนที่จะได้จากโลกาภิวัตน์ แต่ในอีกแง่หนึ่งพวกเขาก็มองว่าโลกาภิวัตน์เป็นภัยคุกคามอันใหญ่หลวง และสามารถทำลายคุณค่าในขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนและชุมชน สามารถล้มล้างจารีตที่มีมาอย่างยาวนาน และทำลายวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติและเป็นคนภาคภูมิใจของพวกเขา โลกาภิวัตน์เป็นเหมือน “พายุเฮอริเคนที่กวาดทุกสิ่งทั้งขว้างหน้า และดับตะเกียงดวงน้อยที่กำลังส่องแสงสว่าง”

กล่าวโดยสรุป ผ่านงานศิลปะเหล่านี้ เราจะเห็นถึงคำถามของศิลปินที่มีต่อการพัฒนาและโลกาภิวัตน์ ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการวิพากษ์การพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรมในโลกยุคปัจจุบันโดยเฉพาะในประเด็นว่าด้วยรูปแบบการครอบงำ สังคมอันเป็นผลมาจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นโดยอิงหรือไม่ได้ก็ตาม ท้ายที่สุดประเด็นสำคัญคือความสมดุลระหว่างทุนกับสังคมซึ่งเป็นความสมดุลที่เราต้องไปให้ถึง (และพยายามไปให้ถึง) ครึ่งแล้วครึ่งเล่า

หัวข้อหลักของงานครั้งนี้มีความสำคัญมากมันอาจเป็นเหมือนมิดคาบทีม แท่งหัวใจของงานมันอาจจะทำให้เกิดการอภิปรายโต้เถียงหรือความขัดแย้งและ ความขัดแย้งเป็นผลที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในทางปฏิบัติบางครั้งมันอาจทำให้ท่าน รู้สึกเศร้าหมองในท้ายที่สุดแต่บ่อยครั้งท่านก็ถูกขึ้นยืนได้อีกและเกิดการเรียนรู้ความเป็นปัจเจกบุคคลเพิ่มมากขึ้นพร้อมกับโลกของเขาที่ขยายออกไป แต่ทั้งนี้ ทั้งนั้น เขาจะต้องมีความกล้าหาญที่จะไม่ละทิ้งประวัติศาสตร์รากเหง้าของตนเอง และสังคม แต่มุ่งค้นหาความงามจากรากเหง้าของตนเองซึ่งเป็นหนทางแห่งความหลุดพ้นที่เขากำลังมุ่งหน้าไป

ยอร์ก เลิซมานน์
ภัณฑารักษ์

Raila IX Art Museum Foundation